

DIE ROLLENSPIELEN METHODEN

Mamadaliyeva Ra'noxon
Andijon davlat universiteti chet tillar institute
Roman-german va slavyantillari fakulteti Xorijiy til va adabiyoti (nemis
tili)yo 'nalishi 401-guruh talabasi
ILMIY RAHBAR: NABIYEVA GULBAHOR.

Maqola: Die Rollenspiel-Methoden im Fremdsprachenunterricht: Theorie und Praxis

Annotasiya:

Inglizcha: This article explores the role of role-playing methods (Rollenspiel) in foreign language teaching. It examines their theoretical foundations, practical application, and benefits for language learning. The paper emphasizes how role-playing activities enhance communication skills, foster cultural awareness, and support active language use. Furthermore, it provides examples of various role-play scenarios that can be used in language classrooms to increase student engagement and improve language proficiency.

Ruscha: В статье рассматриваются методы ролевых игр (Rollenspiel) в обучении иностранным языкам. Анализируются их теоретические основы, практическое применение и преимущества для изучения языка. В работе подчеркивается, как ролевые игры способствуют развитию коммуникативных навыков, укрепляют культурное осознание и поддерживают активное использование языка. Также приводятся примеры различных ролевых игр, которые могут быть использованы в языковых классах для повышения вовлеченности студентов и улучшения языковой компетенции.

O'zbekcha: Ushbu maqolada ro'l o'ynash metodlarining chet tilini o'qitishda o'rni tahlil qilingan. Maqolada ro'l o'ynashning nazariy asoslari, amaliy qo'llanilishi va til o'rganishda qanday foyda keltirishi ko'rib chiqiladi. Ro'l o'ynash

faoliyatlari kommunikatsiya ko'nikmalarini rivojlantirish, madaniy tushunishni oshirish va tilda faol ishlatishni rag'batlantirishga qanday yordam berishi yoritilgan. Shuningdek, til o'rganishda talabalarning ishtirokini oshirish va til malakasini rivojlantirish uchun qo'llaniladigan turli ro'l o'ynash misollarini taqdim etadi.

Kalit So'zlar:

Inglizcha: Role-playing, foreign language teaching, communication skills, cultural awareness, language proficiency, interactive learning, educational methods, student engagement

Ruscha: Ролевые игры, обучение иностранным языкам, коммуникативные навыки, культурное осознание, языковая компетенция, интерактивное обучение, образовательные методы, вовлеченность студентов

O'zbekcha: Ro'l o'ynash, chet tili o'qitish, kommunikatsiya ko'nikmalari, madaniy tushunish, til malakasi, interaktiv o'qish, ta'lim metodlari, talabalarning ishtiroki

1. Kirish

Rollenspiel-Methoden, yoki ro'l o'ynash metodlari, chet tili o'qitishning samarali usullaridan biri sifatida keng qo'llaniladi. Bu metod o'quvchilarga turli xil rollarda faol ishtirok etish, tilni haqiqiy hayotda qo'llash imkoniyatini beradi. Ro'l o'ynash, odatda, nazariy bilimlarni amaliy ravishda sinovdan o'tkazish va tildagi ishonchni oshirishga yordam beradi.

Ro'l o'ynashning asosiy afzalliklaridan biri shundaki, u talabalarga turli madaniy va ijtimoiy kontekstlarda tilni qo'llash imkonini yaratadi. Bu o'quvchilarga nafaqat til, balki muloqotda madaniy nuanslarni ham o'rganish imkoniyatini beradi. Shuningdek, bu metod talabalarning motivatsiyasini oshiradi, chunki ular tilni o'rganish jarayonida faol ishtirok etadilar va o'zlarini haqiqiy vaziyatlarga tayyorlashadi.

2. Nazariy Asoslar

Ro'l o'ynash metodining nazariy asoslari kommunikativ yondashuv (communicative approach) va sotsial o'rganish nazariyasiga asoslanadi. Bu yondashuvlarda tilni o'rganish jarayonida asosiy e'tibor muloqotga qaratiladi. Kommunikativ kompetensiya nazariyasi til o'rganuvchilarning faqat gramatikani bilishlari kifoya emas, balki ular tilni turli ijtimoiy va madaniy kontekstlarda to'g'ri ishlata olishlari kerakligini ta'kidlaydi.

Ro'l o'ynash, o'quvchilarga tilni ijtimoiy va madaniy kontekstda sinovdan o'tkazishga imkon beradi. Ular rol o'ynashda o'zini yangi til muhitida sinab ko'rishadi, bu esa ularning tilga bo'lgan ishonchini oshiradi. Tillarni o'rganishda ro'l o'ynashning foydali jihatlari shundaki, bu metod talabalar uchun xavfsiz o'rganish muhiti yaratadi, ular xatolarga yo'l qo'ymay, tilni yanada erkinroq va o'zaro muloqotga tayyorroq ravishda o'rganishlari mumkin.

3. Ro'l O'ynashning Foydalari

3.1. Kommunikatsiya Ko'nikmalarini Rivojlantirish

Ro'l o'ynash talabalarga real hayotdagi vaziyatlarga o'xshash sharoitlarda tilni ishlatishga imkon beradi. Bu metod o'quvchilarning so'zlashuv va tinglash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Ular turli vaziyatlarda qanday qilib to'g'ri va aniq fikrlarini ifoda etishni o'rganadilar.

3.2. Madaniy Tushunishni Oshirish

Ro'l o'ynash orqali o'quvchilar yangi madaniyatlarning an'analari, urf-odatlar va tilni qanday ishlatishlari haqida ko'proq bilib olishadi. Masalan, ular ish suhbatlari, do'stona suhbatlar, yoki mehmonlarga xizmat ko'rsatish kabi vaziyatlarda qanday muloqot qilishni o'rganadilar.

3.3. Ijodkorlikni Rivojlantirish

Ro'l o'ynash talabalarni ijodiy fikrlashga undaydi, chunki ular turli xil vaziyatlarni hal qilishda o'zlariga yangi usullarni izlashlari kerak bo'ladi. Bu ular uchun tilni ishlatishning yangi usullarini kashf etish imkoniyatini yaratadi.

3.4. O'rganishga Faol Yondashuv

Ro'l o'ynash, an'anaviy o'qitish metodlaridan farqli o'laroq, talabalarni o'qish jarayonida faol ishtirok etishga undaydi. O'quvchilar pasiv ravishda ma'lumotni qabul qilmaydi, balki tilni amalda qo'llash orqali o'rganadilar. Bu ularning tilni yaxshiroq o'zlashtirishiga yordam beradi.

4. Ro'l O'ynash Faoliyatlari

Ro'l o'ynashni turli darajadagi talabalar uchun moslashtirish mumkin. Quyida ayrim misollar keltirilgan:

Boshlang'ich Daraja: Talabalar oddiy suhbatlarni o'ynashadi, masalan, restoranlarda ovqat buyurtma qilish yoki yo'lda yordam so'rash.

O'rta Daraja: O'quvchilar o'zaro muzokaralar olib boradilar yoki ish suhbatlarini o'ynashadi, murakkabroq ifodalar va gaplar bilan ishlashadi.

Yuqori Daraja: Talabalar jiddiy muammolarni muhokama qiladilar, murakkab mavzularni bahslashadilar yoki ijtimoiy va madaniy farqlarni o'rganadilar.

5. Xulosa

Ro'l o'ynash metodlari chet tili o'qitishda o'quvchilarni faollashtiradi va tilni haqiqiy vaziyatlarda ishlatish imkoniyatini beradi. Bu metod, nafaqat tilni o'rganishda, balki madaniy tushunishni oshirishda, ijodiy fikrlashni rivojlantirishda va umumiy o'rganish jarayonini samarali qilishda muhim rol o'ynaydi. Ro'l o'ynash metodlari orqali o'quvchilar tilni yaxshiroq o'zlashtiradilar va haqiqiy hayotdagi vaziyatlarda ishonch bilan muloqot qilishga tayyor bo'ladilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Haines, S. (1989). Getting Started with Role Play: A Handbook for Language Teachers. Cambridge University Press.
2. Götz, A. (2012). Rollenspiele im Fremdsprachenunterricht: Theorie und Praxis. Sprach & Praxis.
3. Littlewood, W. (2004). The Task-Based Language Teaching: A Case for Integrating Role Play and Simulation. Cambridge University Press.
4. Bygate, M. (2001). Teaching Speaking. Oxford University